

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української літератури

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КНИЖНО-ЛІТЕРАТУРНІ ТРАДИЦІЇ ВОЛИНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

підготовки бакалавра
галузі знань А Освіта
спеціальності А4 Середня освіта
предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і
література)
освітньо-професійної програми
«Українська мова. Українська та зарубіжна література. Літературна
майстерність»
денної форми навчання

Силабус вибіркового освітнього компонента «Книжно-літературні традиції Волинської землі» підготовки бакалавра галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література), освітньо-професійної програми «Українська мова. Українська та зарубіжна література. Літературна майстерність» денної форми навчання.

Розробник: Семенюк Л. С., доцент кафедри української літератури, кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

проф. Жанна БОРТНІК

Силабус вибіркового ОК затверджено на засіданні кафедри української літератури

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 року

Завідувач кафедри

доц. Сірук В. Г.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	А1 Освіта А4 Середня освіта Предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) ОПП «Українська мова. Українська та зарубіжна література. Літературна майстерність» Перший (бакалаврський) рівень	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – другий
		Семестр – третій
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота – 110 год.
	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Семенюк Лариса Степанівна

Науковий ступінь **кандидат філологічних наук**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент кафедри української літератури**

Контактна інформація **066-74-32-952**; e-mail: semeniuk.larysa@vnu.edu.ua

Дні занять: відповідно до розкладу

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента «Книжно-літературні традиції Волинської землі» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова. Українська та зарубіжна література. Літературна майстерність» підготовки бакалавра галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Освітній компонент спрямований на засвоєння здобувачами освіти найдавніших книжно-літературних традицій Волинської землі – від княжих

часів до кінця XVIII ст., що становлять підґрунтя сучасної духовної культури регіону.

2. Пререквізити / Постреквізити: Освітній компонент передбачає знання з таких нормативних освітніх компонентів, як «Україна в європейському історичному та культурному контекстах», «Міфи-фольклор-література» та знаходить продовження у циклі ОК професійної підготовки з української літератури XIX–XX ст.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента є залучення молоді до історико-культурних та книжно-літературних надбань регіону, формування національно свідомої особистості, здатної цінувати і примножувати культурні традиції краю.

Завдання:

- ознайомлення здобувачів освіти з історико-літературними традиціями історичної Волині;
- вивчення книжно-літературних пам'яток, створених на теренах історичної Волині від княжих часів до кінця XVIII ст.,
- ознайомлення з культурними осередками краю, творчими особистостями.
- формування навичок пошукової та науково-дослідницької роботи з джерелами літературно-краєзнавчої інформації;
- визначення перспективних напрямів діяльності в галузі літературного краєзнавства;
- залучення здобувачів освіти до літературно-краєзнавчої роботи;
- збір, узагальнення й систематизація матеріалу.

4. Результати навчання

Soft skills:

- здатність логічно і критично мислити;
- креативність, оригінальність та ініціативність;
- лідерство;
- уміння працювати в команді та взаємодіяти;
- навички ефективної комунікації;
- логічна аргументація;
- розв'язання проблем та формування ідей;
- здатність керувати своїм часом, вчасно та якісно виконувати поставлені завдання.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього годин	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю /Бали
Змістовий модуль 1. Книжно-літературні традиції Волинської землі від княжих часів до початку XVII ст.						
Тема 1. Українське православне книгописання та	20	2	2	15	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/РС,

літописання Волині в XI–XIII ст.						РМГ, Р/10 балів
Тема 2. Першослово про Волинь у найдавніших писемних джерелах	15	2	2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 3. Доля Волинсько-Галицької землі за літописними джерелами XII–XIII ст.	13		2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 4. Рукописні пам'ятки історичної Волині княжого та литовсько-руського періодів	13		2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 5. Рукописні пам'ятки історичної Волині XVI-XVII ст.	13		2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Разом за модулем 1	74	4	10	55	5	50 балів
Змістовий модуль 2. Книжно-літературна спадщина історичної Волині середини XVI – кінця XVIII ст.						
Тема 6. Острозький осередок як координатор культурної діяльності в регіоні	20	2	2	15	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 7. Волинські письменники в боротьбі за православ'я	15	2	2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 8. Рання поетична творчість на Волині. Поетична творчість діячів Острозького культурного осередку	15	2	2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 9. Культурно-освітня діяльність та літературна спадщина Луцького братства	13		2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Тема 10. Волинська рукописна та друкована спадщина XVII-XVIII ст.	13		2	10	1	ДС,ДБ,ІН ДЗ/ІРС, РМГ, Р/10 балів
Разом за модулем 2	76	6	10	55	5	50
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
ІНДЗ						
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	150 год.	10	20	110	10	100 балів

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання /

індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Прочитати «Повість минулих літ», «Київський літопис», «Слово о полку Ігоревім», «Галицько-Волинський літопис». Зафіксувати волинські мотиви у давніх українських пам'ятках.
2. Укласти перелік рукописних пам'яток, створених на Волині.
3. Законспектувати праці М. Грушевського, М. Возняка, В. Шевчука про волинські культурні осередки XVI–XVIII ст.
4. За науково-критичними джерелами простежити факти перебування на Волині Андрія Римші, Г. Смотрицького, Івана Вишенського, Дем'яна Наливайка, Василя Загорівського, Андрія Курбського, Івана Жоравницького, отця Віталія, Кирила Транквіліона-Ставровецького, Галшки Гулевичівни, Йова Конзелевича. Скласти хронологічну схему.
5. Простежити розвиток видавничо-друкарської справи на Волині. Укласти список перших друкованих видань краю.
6. Опрацювати науково-критичні джерела про Данила Братковського, простежити місця його перебування на Волині.
7. Опрацювати науково-критичні джерела про Почаївський культурний осередок. Скласти перелік персоналій і пам'яток, пов'язаних з Почаєвом.

7. Питання для підсумкового контролю

1. Роль літературного краєзнавства у збереженні національної пам'яті.
2. Літописні згадки про Волинь та її міста.
3. Волинські мотиви у «Слові о полку Ігоревім».
4. Історія волинської землі в «Галицько-Волинському літописі».
5. Постать князя Володимира Васильовича в «Галицько-Волинському літописі».
6. Найдавніші пам'ятки рукописної книги Волині.
7. «Пересопницьке Євангеліє» в історії української духовності і культури.
8. Культурно-освітня діяльність та літературна спадщина Василя Загорівського.
9. Загорівський збірник 80–90 рр. XVI ст.
10. Осередок рукописання князя Андрія Курбського.
11. Острозький літературно-науковий гурток, його просвітницька та літературна діяльність.
12. Історія створення та культурне значення «Острозької Біблії».
13. Видатні діячі та вихованці Острозької школи.
14. Острозькі видання та їх місце в історії української духовності і культури.
15. Іван Жоравницький і його «Пасквіль» 1575 року.
16. Життя і творчість Дем'яна Наливайка.

17. Літературна спадщина отця Віталія з Дубна.
18. Історія створення, просвітницька та культурна діяльність Луцького Хрестовоздвиженського братства.
19. Луцьке братство як осередок видавничо-друкарської справи на Волині.
20. «Лямент на смерть отця Іоана Василевича» – перша друкована книга в Луцьку.
21. Видатні діячі Луцького братства.
22. Постать Данила Братковського в політичному та мистецькому житті Волині другої половини XVII ст.
23. Почаївський культурний осередок другої половини XVIII ст.
24. Духовні видання Почаївської друкарні та їх загальнокультурне значення.
25. Діячі Почаївського культурного осередку.
26. Почаївський «Богогласник» як перша антологія духовної поезії в Україні.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента.

За умов змішаного або дистанційного навчання з освітнього компонента «Книжно-літературні традиції Волинської землі» функціонує VIBER-спільнота «здобувачі освіти + викладач» для оперативної комунікації.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання або дистанційно у VIBER-спільноті чи на електронну пошту викладача з урахуванням визначених дедлайнів.

Політика щодо академічної доброчесності

Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з вибіркового освітнього компонента «Книжно-літературні традиції Волинської землі» є залік.

Відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»](#) та [«Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) оцінювання знань здобувачів освіти здійснюємо під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів.

Залік виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Шкала оцінювання

Оцінювання з нормативного освітнього компонента «Давня українська література» здійснюємо за 100-бальною шкалою.

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно

82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Авт.-упор. Н. Г. Сташенко. Вид. 2-ге, доп. і переробл. Луцьк: ПВД «Твердиня»–РВВ «Вежа», 2007.
2. Ісаєвич Я. Українське книгодрукування : витоки, розвиток, проблеми. – Львів, 2002.
3. Каталог видань кириличного друку в установах Волині : (1600–1825)) / Упоряд. Крейнін С. Н., Огнева О. Д. Луцьк: Надстир'я, 2001. 132 с.
4. Киричук М. Волинь – земля українська : нариси історії Волині. Луцьк, 2000. 508 с.
5. Кралюк П., Торконяк Р., Пасічник І. Острозька Біблія в контексті української та європейської культур. Острог : Університет «Острозька академія», 2006.
6. Кралюк П. М. Блага вість од княгині Жеславської. Історія Пересопницького Євангелія. Луцьк : ПРАТ «Волинська обласна друкарня», 2011. 116 с.
7. Рожко В. Українське православне книгописання і книгодрукування історичної Волині XI – XX століття. Історико-краєзнавчий нарис. Луцьк: Медіа, 2005. 256 с.
8. Семенюк Л. С. Література волинського краю (XI–XVIII ст.) : навч. посібник. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2013. 188 с.
9. Семенюк Л. С. Книжно-літературні традиції Волинської землі (від найдавніших часів до кінця XVIII ст. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2015. 264 с.
10. Семенюк Л. Силабус навчальної дисципліни «Книжно-літературні традиції Волинської землі від найдавніших часів до кінця XVIII ст.» для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (українська мова і література)» денної форми навчання / Розробник: Л. Семенюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 24 с.
11. Семенюк Л. Проблема етнічної самосвідомості та формування імперських міфів в українських регіональних літописах з теренів історичної Волині. Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Літературознавство. 2023. Т. 101. №1. С. 151–166.
12. Стародруки Речі Посполитої XVI–XVIII ст. у волинських книгозбірнях. Луцьк, 2005.